

მუშა

1 წ.	6 თ.	3 თ.	1 თ.
მ.	მ.	მ.	მ.
5	2 50	1 25	— 50
6	3 —	1 50	— 60
10	5 —	3 —	1 —

თვითმუშის.
თბილ. კარ.
საზღ. კარ.

არდატოვა ღია (უქმებს გარდა) ღიის 10 —ს. 2 ს.; საღამოს 5 ს. 7 საათ.

ა დ რ ე ს ი: თვ. აზნაურობის სახლი, სასახლის ქუჩა., № 117.

№ 45

სამშაბათი, 1 აპრილი, 1906 წ. თბილისი

№ 45

საზოგადოების ავადმყოფობა და მისი მკურნალობა

დღემდის პროლეტარიატმა, მუშა ხალხმა იმუშავა, შექმნა ქვეყნის სიმდიდრე, მაგრამ ის ღარიბია თვითონ. დღემდის დამონებულები იყვნენ აჯანყებას, მაგრამ როდესაც მისი აჯანყება გაიმარჯვებდა, მაშინ მისი მკლავით დაპყრობილი „პური“ და თავისუფლების „პატრონი“ ხდებოდა იმისი ვინც არაფერს არ ჰქმნიდა, და ბრძოლის და აჯანყების უნარს მოკლებული იყვნენ. მუშამ მთელი ქვეყნისთვის ტანსაცმელი დაამზადა, თვით შიშველი დარჩა; მუშამ მთელი ქალაქები, მთელი ქვეყნის სახსრები ააშენა, თვით უსახლ-კარო დარჩა; მუშამ მთელი ქვეყნის ქუჩები და გზები დააკეთა, მაგრამ გზების პატრონი პოლიცია და ღიბიანი ბურჟუაზია გახდა; გლეხმა მთელი ქვეყნის საქმელ-სამშვილი დაამზადა, მაგრამ, თვით მუშად მშვიდობა; მწარმოებელი დღემდის ამუშავებდა და წარმოშობდა ყველაფერს, რაც კი საჭიროა კაცო ბრძოლისათვის, ბურჟუაზია და სახელმწიფო, როგორც ნამდვილი პარაზიტები იყრიდნენ და იყრიან თავიანთ გაუმძღარ მუცელში მუშების ნამუშევარს თითქმის მრთელ ნაყოფს.

მოგროვდა საზოგადოებაში შედარებითი ტანჯვა, შიმშილი, უფიცობა, გაუნათლებლობა—მონობა პოლიტიკური, ეკონომიური და ზნეობრივი ერთი მხრით, მეორე მხრით მოგროვდა მდიდრები და სიმდიდრე, ფუფუნება, ღორბუცლობა, პოლიტიკური და ზნეობრივი თავაშეხედილი გარყვნილება.

დამშველები ეკონომიურად, პოლიტიკურად, გონებრივად და ზნეობრივად აჯანყდნენ დღეს და იბრძვიან „პურისთვის“ და თავისუფლებისთვის „ეკონომიურ“ და პოლიტიკურ განთავსებისთვის.

მაგრამ მიუხედავად საზოგადოების მკვდარი, ავადმყოფური მდგომარეობისა, მიუხედავად აჯანყებულების ბიძის, ქალაქში და სოფელში, ეკონომიურ და პოლიტიკურ უფლებების მოთხოვნისა, მიუხედავად აჯანყებულების სურვილისა მტარავლ-

ბის წინააღმდეგ იარაღით ბრძოლისა, დაავადმყოფებულ, შემდეგ სულთმორძავ და ბოლოს გახრწნაში ჩავარდნის წესწყობილებას გამოუჩნდნენ ექიმები, რომლებიც სწერენ რეცეპტებს საზოგადოების ავადმყოფობისაგან განსაკურნავად, რეცეპტებს, რომლებიც საზოგადოების ხსნას კადეტების, სოციალ-დემოკრატების და სხვა ჯურის ლიბერალური კრებების დოქტორები ერთი მხრით ხელავენ „დღეში“, პარლამენტში და მეორე მხრით ყოველი რეცეპტის უარს მყოფდნენ.

პირველი ავადმყოფი უწერენ იმ რეცეპტს („დღეში“, „პარლამენტში“), აძლევენ იმ წამალს, რომელიც უკვე გამოცდილს სხვაგან მთელი 40 წლის განმავლობაში და რუსეთში მთელი ორთვე ნახევარი სუადეს, მაგრამ ბოლოს მაინც სიმწარე, ოცნების გატრუება და სიკვდილი გამოცდილს.

როგორც სწავს ორი თვის ცდა არ ყოფილა რუსეთში, რადგან თუ სხვაგან 40 წელიწადი არაფერს არ აკეთეს, რუსეთში, რაგასიკირველია ას წელიწადსაც რომ არაფერი გააკეთონ მიტევებდნენ, რადგან რუსეთი ყველაფერში „სამობიტნი“ უნდა იყოს.

მეორე, ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამგვარად მორჩენილი ავადმყოფი, რომელიც შეუპოვია ჩამოვადობითი სენს უნდა უსათუოდ მოკვდეს და რაც უფრო ადრე მოკვდება უკეთესია, ამიტომ ჩვენი „რეცეპტის“ ურეცეპტობა შესდგება ან საწამლაგის საკმაოდ დიდ დოზაში, რომელიც უნდა გადაეცალოს დამკვლევებულმა საზოგადოებამ ან ისეთ ქირურგიულ ოპერაციაში, რომელსაც გადაურჩება არა ავადმყოფი სხეული, არამედ ავადმყოფი სხეულის სალი ნაწილები.

ახალი ამბავი

— როგორც ქალაქში ხმები დადის კავკასიის პოლიციის ნაწილის უფროსი გენერალი შირინკინი სამსახურს თავს ანებებს.

— როგორც ქუთაისიდან გვწე-

რენ, 27 ივლისს, შუადღის 1 საათზედ, ფერმის ქუჩაზე, 3 უცნობი შეიარაღებული კაცს მოუკლავთ ოზურგეთის საზოგადოების მამასახლისი გიგო ფურცხანიძე.

— ბაქიდან გვატყობინებენ, რომ იქ ამ დღეებში „სტუდენტის“ და ახმანაგობის“ არტელის ივანე გრიგორიძეს ტიპარს მიხეილ მახარბლიძეს კონკრეტული მინაქონი ფული ქარხანაში მუშებისათვის დასარიგებლათ. როცა კონკრეტული ჩამომხტარან 5.6 კაცს სილა შეუტყობინათ თვალში არტელში მისათვის და გამოუტანიათ 1200 მან. შემდეგ თოფების სროლით გაქცეულან; იქვე მყოფი მუშები დახმარებინ პოლიციელთა და თავისდამხმელები შეუპოვიათ. უნახავთ მხოლოდ 850 მ. დანარჩენი 850 კი ვეღარ აღმოუჩინათ.

— ყვირილიდან გვატყობინებენ, რომ იქ ამ დღეებში საქარის სანტრეგს თავს დასხმია რამდენიმე შეარაღებული კაცი. შესულან სანტრეგს გამგის ბინაზე და მოუთხოვნიათ ფული. წაუღიათ 600 მ. სახაზინო ფული; აგრეთვე წაურთმევიათ იარაღი (ბერდანკა და რევოლვერი) დარაჯისათვის და მიმალულან. ორი თავდასხმელთაგან უკვე შეუპოვიათ.

— როგორც ყაზახის მაზრიდან იუწყებიან, ამ დღეებში 7 შეიარაღებული ცხენოსანი თავს დასხმია გუსთინ კასუმ-ოღლის, წაურთმევიათ 34 მსხვილ-ფეხი საქონელი და მიმალულან.

— თავდასხმელები ყაზახის მაზრის მცხოვრებლებათ უცნაიათ.

— სენაკის მაზრაში, ს. ონოგაში 4 უცნობი შეიარაღებული კაცი თავს დასხმია ლუკა გაბუნისა წაურთმევიათ 500 მ. და მიმალულან.

— იმავე მაზრაში, სოფელ ქვაუთში თავს დასხმია კონსტ. ჩიქოვანს რამდენიმე უცნობი კაცი; წაუღიათ ფული 140 მ. 2 ოქროს საათი, ოქროსივე ძეწკვი, ბეჭდები, და ბრასლეტი და შემდეგ მიმალულან.

— შორაპნის მაზრაში ს. შრობაში 10 შეიარაღებული კაცი შესულან სოფელში და რამდენიმე გაუძარცვავთ; დაჭრიათ აგრეთვე რამდენიმე მცხოვრები, მერმე გაყოფილან 2 ჯგუფათ, კიდევ ღუქნები დაუძარცვეთ და მერმე მიმალულან.

— თბილისის ნოქართა დამხმარე საზოგადოებამ სთხოვა ქალაქის გამგეობას დაუთმოს საზოგადოებას 3 მარამაზისთვის 7 საათიდან საბუქის დარბაზი. საზოგადოებას ამ დღეს წლიური კრება აქვს.

— ამ დღეებში ლორის მელიქოვის ქუჩაზე მოეპოვო სანდრო კურტაულისათვის ვილა უცნობი ანარქისტების სახელით მოუთხოვიათ 300 მანკის დანიშნულ ალგას მიტანა. წინააღმდეგ შემთხვევაში სიკვდილით დამუქრებინ. როგორც შევიტყვეთ ამ ჯგუფს ორგანიზაციისათან არავითარი კავშირი არ ჰქონია.

— 31 ივლისს, გაიფიცნ თათარი ნოქრები. მათ წარუდგინეს თავიანთ ალებს მოთხოვნები; ზოგიერთმა ალებმა სამართლიანთ იცნეს ნოქართა მოთხოვნები და შეპირდნ დაქაყოფილებას; უკანასკნელთა ქტევამ გამოიწვია გაფიცვა.

წამალი რედაქციის მიმართ.

ბ-ნო რედაქტორო! ნება მიბოძეთ თქვენს პატივცემულ გაზეთ „მუშაში“ დამითმოთ პატარა ადგილი, რომ პასუხი გავცე ვაჟბატონ გოდოველ მუშას, რომელმაც თავის წერილი, სათაურით: „ნიმუში ზოგიერთი ვაჟბატონ სოც.-დემოკრ. საქციელისა“ მითათესა თქვენს გაზეთში. ამ წერილის წაკითხვის შემდეგ, რომელიც ტყუილებით, საზოგადოთ ტენდენციით, არის გაფუფუნებული, მე მოვალეთ ვსთვლი ჩემს თავს პასუხი გავცე ვაჟბატონ და ცრუ გოდოველ მუშას და ამით მას კანონიერათ ენა დაუმოკლო. ამ პასუხით მე სრულებით არა მსურს თავი ვიშართლო ჯერ-ჯერობით გოდოველ მუშის წინაშე, არამედ შევებები მის წერილს ფაქტურით და აღვნიშნავ თუ ვისი სახელით, რანაირ ფორმით და რა უფლებით ლაპარაკობს ის ჩემს შესახებ ამ წერილში. ამიტომაც ვყოფ მის წერილის შინაარსს პუნქტებზე თავის შინაარსით და უპასუხებ თვითმუშა პუნქტზედ. რაც შეეხება ჩვენს გასამარ-

თლებას ერთმანეთში მე, ვეზბატონი გოლოგენლო მუშა, მივმართავ სამედიკატორო სამართალს, რამდენადაც მე ან თქვენ მოვლენ ვიქნებით ერთმანეთს მოვითხოვთ პასუხი ჩვენი მოქმედების შესახებ, მე როგორც სოციალ-დემოკრატმა (თუშეა მე თქვენ ვერ მცნობილობით სოციალ-დემოკრატთა) და თქვენ ერთხელ სოციალ-დემოკრატთა ნამუშაო მუშა და დღეს კი ანარქისტ მუშა. ზოგიერთ პუნქტების შესახებ მე პრინციპილურად წინააღმდეგი ვიქნები გიპასუხო და ზოგიერთ პუნქტების შესახებ მე თვითონ მოვთხოვ თქვენ პასუხს. წვერებათ სამედიკატორო სამართლისა მე ვასახელებ კოწია ბაქრაძეს და სტუდენტს ვასილ ქოჩიაშვილს, გთხოვთ თქვენც დანიშნათ ორი წევრი და ესენი თავის მხრით ამოირჩეონ თავდგომარეობა; რაც შეეხება დროის დანიშვნას მე მოგანდობთ თქვენ იმ პირობით რომ, ჩემი პასუხის დაბეჭდვის შემდეგ გაზეთ „მუშაში“, თქვენ ერთი კვირის განმავლობაში სურვილი ან ვარი განაცხადოთ სამედიკატორო სამართალზე, თორემ მე ამ ვადის შემდეგ ვსაბა გავით მუშის კითხვას, რადგანაც უფრო ხშირათ ვკითხულობ სოციალ-დემოკრატიულ ორგანოებს, მაგალითათ, როგორც თქვენ იკით, მოგზაურს, სხვის, ლამპარს, სიმართლეს და სხვას (რასაც ვერცაა ქართულ გაზეთებს*) გადავდივარ

რა იმ საკითხზე, რომელად შეეხება თვით შინაარსი თქვენი წინადადება, ვყოფთ მას თანხმად ჩემი სურვილი. საპუნქტებზე თავის შინაარსზე და თითო პუნქტზე გაძლევთ კითხვას, რამდენად მოვლეთ ესთელი ჩემს თავს ამ პუნქტების შინაარსზე პასუხის მოცემის დროს აღვნიშნავ: „რასაკვირველია, თქვენს უფლებას იმაზე, რასაც თქვენ სწორად ჩემს წინაშე. უკეთესია რომ ესთქათ რაღაც თქვენ ლაყბობთ*).

პირველი პუნქტი თქვენი წერილისა დანახვის შესახებ: აგიტატორზე, წარმომადგენელზე და წითელ რაზმელზე. მე საინტერესოთ ესთელი ჩემთვის გავიგო, რომელ პარტიის არიან ის ზემოხსენებული პირები; მე მგონია თქვენ გაქვთ მხედველობაში სოფელი გოლოგენი (ქუთაისის უბელი), რომელ სოფლიდანაც თქვენ ხართ თქვენი სიტყვებით, თუმცა ჩემს თვალში კი სოფელ გოლოგენის მუშის ქურჭში ხართ გარხვეული. სოფელ გოლოგენში კი მუშაობს სოციალ-დემოკრატიული პარტია და მეც თქვენი სიტყვით ერთხელ აგიტატორის ვეწედი სოციალ-დემოკრატების პარტიის სახელით. ერთი სიტყვით აგიტატორი, წარმომადგენელი და სხვა იყვენ სოციალ-დემოკრატიულ პარტიისა. თქვენც და სხვა თქვენი ამხანაგი მუშები სოციალ-დემოკრატიულ პარტიას მომხრეები უოფილხათ, ხოლო თქვენ გზა აგზავნათ და სოციალ-დემოკრატი მუშა თავის ამხანაგებით სიმათლეს ესეგბთ ანარქი-

სტულ გაზეთში**); თუ ეს ასე არის, აღვართო თქვენა ზარათ თქვენი დანაშაულობა, რომ შეკვდა; ***). მიმართეთ თქვენ სოციალ-დემოკრატიის ზარტას თქვენი საბუთებით სიმათლეს მისამართს, თორემ მე ნებას არ მაგვიტოვებ დაცოთ სოციალ-დემოკრატიის აგენტები: აგიტატორი, წარმომადგენელი და რაზმელი ანარქი-სტულ გაზეთში და მათ აპეკურა გაუწეოთ, თუმცა თქვენ მამე წარმომადგენელს და ზოგიერთ ასის და ათის თავებს დიდათ ლაყბობთ და ქარკეცებში ბატონობთ მათ მოქმედებას. თუ რომელიმე აგიტატორის ან რაიონის წარმომადგენელის წინაშე (აგლოთ რაიონის წარმომადგენელი ანა სოფლის წარმომადგენელი ან მაღალი კაცება) (высшее понятие) მე რამე დანაშაულობა მექნება, მე მაშინ ყოველ შემთხვევაში პასუხს გავგებთ რა პარტიასაც უნდა იყვენ ისინი (я уступаю). რაიცა შეეხება იმას, რომ მე საქმე მაქვს ნამყოფ გოლოგენის წარმომადგენელთან, ერთ ასისათვინ ბ ერთ პროვოკატორთან, მე პასუხს ვაჯებ იმაზე, ამ პარტიის წინაშე, რომელ პარტიასაც ისინი იყვენ ერთი სიტყვით გთხოვთ ხელი აიღოთ მათ აპეკურაზე, რამგანაც სოციალ-დემოკრატიკზე, მით უფრო სანამ თქვენ ანარქისტ მუშად

**) თურმე რე იტყვი, ანარქისტობა არ გვარს დანაშაულობა ყოფილა: ერთი თორატორული და მეორე ზემოხსენებული, როგორც სხანს გზაც აგზავნათ და სიმათლესაც მოკლებული ვყოფილხართ; თქვენ პაწაწინა კაცუნა თქვენ რაღა იმუშაობთ ხართ!

***) ეს ვეზბატონი ვილაკაა უმაღლეს წარმომადგენლსაც მოკლებულია და უმაღლესსაც.

დარწმუნებით*), თუ არა და მიმართეთ ისევ სოც.-დემოკრატიის პარტიის თქვენი საბუთებით და ხელი შეუწყვეთ მას დაცოთ თავის აგენტები; მანამდის კი პრინციპილურად წინააღმდეგი ვარ და რასაკვირველია სამედიკატორო სამართლის წინააღმდეგ მოვითხოვ, რომ ხელი აიღოთ ამ პუნქტზე. ამ პუნქტის შესახებ მე შემოიძლია მოვთხოვო სამედიკატორო სამართალს, რომ პასუხი გამგებოს, თუ რომელიმე აგიტატორი განურჩევლად პარტიისა, ან რაიონის წარმომადგენელი მე გა.

მეორე პუნქტი. თქვენ ლაპარაკობთ: „მამა გოლოგენის სტუდენტისა ჯამუშად იყო გამოცხადებული“. თქვენ უნდა იცოდეთ ყოველივე სიტყვას დამტკიცება უნდა; უნდა გესმოდეთ რა არის ჯამუშა და რეკიონერი; თუ თქვენ სოც.-დემოკრატი იყავით, პარტიის გადაწყვეტილებას უსათუოთ წაიკითხავდით სოციალ-დემოკრატიის ფურცელზედ № 43—1905 წ., რომელიც ხელთ მაქვს, და ამოკითხავდით, რომ მამა ჩემი ჯამუშად კი არ იყო გამოცხადებული, არამედ ვითომც წინააღმდეგი ახალთაობისა სწორეთ იმ პირების წყალობით, (სოფლის წარმომადგენელი, ერთი ასის თავი და ერთი პროვოკატორი) რომლებიც, როგორცაც გაძლევდნენ საკურთხობით (მღვდელს ხელი ააღებინეს საკურთხებელ) ქალებს იტაცებდნენ თავის რაზმებით (ამ სოფელში ნამდვილი მობილიზაცია იყო რაზ-

*) ვაჰ, ვაჰ! თურმე ბრძანება გიპასუშა, რომ სოციალ-დემოკრატიის წევრთ არ შეეხებოთ, როგორც მღვდელ ბიურკრატის წევრთ.

ფელეგონი

თანამედროვე მიცნობა და ანარქიზმი.

(პ. კროპოტკინის.)

(გაგრძელება *)

VI.

უნდა შევნიშნათ ისიც, რომ ამ შეტყობებში სვესერი არ სდგას განკალკეებით. ის აზრი, ვითომ პირველყოფილი ადამიანები წარმომადგენდნ გროვას განმარტოვებით მცხოვრებ მცეცებისას, რომელთა შორის გაჩაღებული იყო დაუტყრომელი ბრძოლა საქმლისა და ცოლებისათვის მანამდის, სანამ მათ არ მოეღონა კითხვისმყრველი მთავრობა, გატარებულია ჰობსიდან მოკიდებული მეცხრამეტე საუკუნის მთელ ფილოსოფიაში. თითქმის ისეთი ბუნების მეტყველი კი, როგორც არის ჰექსლი, ანვითარებდა ჰობსის იმავე მტკიცებას, თითქმის თავდაპირველად ადამიანების ცხოვრება იმას წარმომადგენდა, რომ იბრძოდა „თვითთული ყველას წინ“

ნააღმდეგ, სანამ დაბოლოს, თავის დროის, ზოგიერთ მოწინავე ადამიანების წყალობით, არ დამყარდა „პირველი საზოგადოება“ (ნახეთ მისი წერილი „ბრძოლა არსებობისათვის კანონი ბუნების“). მაშასადამე, ჰექსლიც კი ვერ ამჩნევდა, რომ კაცს არ შეუქმნია საზოგადოება. რომ საზოგადოებრივი ცხოვრება ჰქონდათ ცხოველებს ბევრათ უფრო ადრე, სანამ ადამიანი გამოტყვრებოდა ქვეყანაზე. ასეთია შესისხლბორცებული ცრუმორწმუნოების ძალა.

რომ თვლით გადავფლოთ ამ ცრუმორწმუნოების ისტორიას, ადვილათ დავრწმუნდებით, რომ მისი ჩამომავლობა ეკლესიურ-სარწმუნოებრივია. გრძელყოფილიანების და შამანების ფარული კავშირები პირველყოფილ ადამიანებს შორის, შემდეგ კი—ეგვიპტელი ქურუმები და ქრისტიანების მღვდელთა ყოველთვის არწმუნებდნენ ადამიანებს, რომ ისინი „სიბოროტესა შინა არიან“, და რომ მხოლოდ შამანის, ქურუმის და მღვდლის მოსარჩლეობას შეუძლია დათრგუნოს ბოროტი ძალა და არ მისცეს მას უფლე-

ბა დეპატრონოს ადამიანს, ან და თხოვონ შურისმგებელ ღმერთს, რომ მან არ მოუვლინოს კაცობრიობას სასჯელი ცოდვებისათვის. პირველყოფილი ქრისტიანობა ცდილობდა, თუმცა ძალიან არა, გამოეთხარა ძირითადი ცრუმორწმუნოებისათვის; მაგრამ ქრისტიანულმა ეკლესიამ, რომელიც იმოწმებდა თვით სახარების სიტყვებს „ეცხლის გენეაზე“ და „ღვთისა რისხვაზე“, კიდევ უფრო გააძლიერა იგი. თვით წარმოდგენა ძე ღვთისაზე, რომელიც მოვიდა და მოკვდა „გამოსახნელათ ცოდვათგან“, საფუძვლად დაედო ამ შეხედულებას. ტყუილი კი არ ყოფილა, რომ შემდეგში წმინდა ინკვიზიცია აყენებდა ადამიანებს უუსასტიკეს ტანჯვას და დაუყოვნებლივ სწავდა მათ კოცონზე, რომ მიეტათ მათთვის შემთხვევა მოენანიებათ თავისი ცოდვები და მოეხსნათ თავი მუდმივი წვალები-საგან. და არა ერთი კათოლიკური ეკლესია, არამედ ყველა სხვა ქრისტიანული ეკლესია ეცილებოდა ერთი მეორეს ყოველნაირი სატანჯველის გამოგონებაში, რომ მოექციათ „სიბოროტესა შინა შთან-

ფულუნი კაცნი“. აქამდის ათასი კაცისაგან ცხრაას-ათხმოცდაცხრას ჯერ კიდევ სწამს, რომ ბუნებრივი უბედურება, როგორიცაა, მაგალ, გვალვა, დიდი წვიმიანობა, მიწის-ძვრა, გაღამდები სენი და სხვ., ეს ღვთისაგან მოვლენილი სასჯელია, რომ ცოდვილი კაცობრიობა დაუბრუნდეს ქვეყნისა. ასეთ რწმენაში იბრძვება დღეს ჩვენი ბავშვების დიდი უმეტესობა.

ამასთანავე ერთად სახელმწიფო თავის სკოლებში და უნივერსიტეტებში ხელს უწყობს ასეთ რწმენის განმტკიცებას (ეს რწმენა იმაში მდგომარეობს, რომ ადამიანი სულერთიანად წამლარი და გაფუჭებულია). რომ დამტკიცებული იქნას საკურობა რაღაცა ძალის, რომელიც სდგას საზოგადოების მალა და აწვითარებს მასში ზნეობრივ და საბაშს,—სასჯელის წყალობით, რომელსაც აყენებს „ზნეობრივი კანონის“ დარღვევისათვის (რომელსაც ადარებენ მოხერხებული ხორცებით დაწერილ კანონს). რომ განმტკიცებული იქნან ადამიანები ამ რწმენით,—ი საკურობოტო კო-

ბუბის, როგორც ადგილობრივი სოფლები, ისე გარეშე პირებს, თუმცა ისინი ემორჩილებოდათ თავის უფროსებს შიშით და შიშით (გამოძიების დროს ანაბადეს, რომ მათ უფროსებმა ალა დატანეს და ჩვენ მართლა უკლებლად მოვიქცეთ). საზოგადოებრივად პირებს მართლაც შეეძლო ადგილობრივი ბუროკრატიული მმართველობა: სულების დროს სულებს თვითონ ნიშნავდნენ წინა დღით და მკორე დღეს ეს სულები მათგან ამორჩეული პირები იყვნენ საქმეს და სხვა ამისთანა სახეობები; ერთი სიტყვის მოსახლეობა არ შეეძლო კაცს, თუ მათ ნება არ იქნებოდა. ხალხმა ბევრი ითმინა და ერთ დროს, როდესაც საერთო კრება იყო გელათში სოფელ გოლგენის მცხოვრებლების და აგრეთვე გელათის მცხოვრებლების მოსალაპარაკებლად სახელმწიფო ტყის შესახებ, რაზედაც მათ დავა ჰქონდათ, მათ ე. ი. გოლგენის მცხოვრებლებმა მიმართეს მქადაგებულს შემდეგი სიტყვებით; ბატონო მქადაგებელო, სათქმელი გვაქვს ბევრი, მარა გვეშინია და შიშს ჩვენსას შეადგენს წარმომადგენელი თავისი კამპანია. გარდა ამისა თქვენ უნდა იცოდეთ, როგორც სოციალ-დემოკრატიის მუშა, ერთ დროს თქვენც სოციალ-დემოკრატი იყავით რომ მამა ჩემის საქმე სოციალ-დემოკრატიების აგენტმა (1 ფურცელი № 43 სოციალ-დემოკრატიის იყო) გამოიძია ეს საქმე ადგილობრივი ხალხის შეკითხვის საშუალებით, იმ დროს როდესაც მთავრობამ ყოველივე ძალი დაკარგა და ხალხს ჩივილმეტ ოქტომბრის მანიფესტით

თავისუფლება მიანიჭა. აი ამ თავისუფლების დროს მოხდა ეს გამოძიება და ხალხმა სრულებითავე არ იცნო იმნობით, როგორც თქვენ განდით იცნოთ და აგრეთვე თქვენგან გალანდულ იმ წერილში სოფლის წარმომადგენელს, ასის თავს და ერთს პროვოკატორს უნდოდათ ეცნოთ მამა ჩემი დამნაშავეთ ესე იგი ჯაშუშობა. აი, სწორედ აქ სამ კაცს ორას კაცში უნდოდათ ეცნოთ მამა ჩემი დანაშაულს და ახლა ჩვენთან თქვენც მყოფედ, მაგრამ გზორდებოთ თქვენ ეს უწინდელი სამი კაცი, რადგანაც თქვენ მასთან არ იქადრებთ ვინაიდან თქვენ იმით ლანძღვით. გარდა ამისა ვინ მოგვით თქვენ ასაკის მუშა, ილანდობით სოციალ-დემოკრატებს გადამკრთაქა ბაქაქა*) და ისიც დააპანიჯოთ, მაგრამ სწორედ თქვენისთანა მუშაც შეფერის ასეთი, მოქმედება; იცოდეთ რომ ამ ორ ბუქტზედ თქვენი წერალის სამედიკატო სამართლის წინაშე მე, თვითონ თქვენ მოვთხოვ პასუხს და არა მე თქვენ მოგვით პასუხს; (შეგიძლიათ გახდეთ სოციალ-დემოკრატიის პარტიის მუშა და მაშინ დაიცოთ სოციალ-დემოკრატიის ნაყოფი პირები).

*) ვილად არის ეს ვაგებანი როგორც ჩანს გასქეპულა „მანია გრაფიზაია“. ვერ შეიძლება შეჯამებული რომ მთელი ქვეყნის სახელმწიფოები კავშირს ადგენენ ანარქისტების წინააღმდეგ საბრძოლველად და ვერაფერი ხდებიან არა არის სოც.-დემოკრატია, რომ იმისი ანარქისტებს ეწინააღმდეგ. ვინ მოვითხოვ, იმისათვის, ვინ მოვითხოვ ნება და იმ უფლებამ, რამელითაც რევოლუციას ვეწინააღმდეგებთ მთავრობათა წინააღმდეგ, მაშასადამე თქვენ სოც.-დემოკრატები წინააღმდეგ. ვერ შეიძლება, რომ სოც.-დემოკრატია ისე ვეუფლებოთ როგორც რომ მთავრობის პარტიებს? რ. შ.

თავი სახელმწიფოსი. თუ ადამიანები ექვს შეიტანენ ზნეობის ასეთი დანერგვის საჭიროებაში, ისინი ექვს შეიტანენ აგრეთვე თავის მმართველების უზენაეს მისსიაშიაც. ანაირათ, ყველაფერი—სარწმუნოებრივიც, ისტორიულიც, უფლებრივიც, ზეგენი საზოგადოებრივი აღზრდაც,—გაუღწეოლია იმ აზრით, რომ თუ ადამიანი გაუშვით თავის ნებაზე, ის უსათუოდ შეიქმნება მზეცი; რომ ადამიანებს არ ჰყავდეთ მთავრობა, ისინი უეჭველათ ერთი-მეორეს დასკამდნენ; სიმშვიდისა და თვითუფლის ყველას ჭინაღადებ ბოძოლის გარდა არაფერს არ უნდა მოველოდეთ „ბრბოსანგან“. ის დაიღუპებოდა, რომ მას არ უფროსობდნენ რჩეულნი, მარილნი ქვეყნისანი—პოლიციელი, ჟანდარმი, ჯალათი,—რომლებიც ხელს უშლიან ამ საერთო წყევლა-გლეჯის ყველას წინააღმდეგ, ასწავლიან ადამიანებს კანონის სიწმინდით პატივცემას, სწავთნიან მათ დისციპლინით, და თავის ბრძოლით გოგონათ შეერყევიან მათ იმ დროისთვის, როცა საუკეთესო აზრები დაიბუდდნენ „ადამიანთა უბნე გულში“, და მათიანი,

საპრობილო და სახრბოვლო შეიქნება ნაკლებათ სიჭირო, ვიდრე ენობა.

ჩვენ ვეცანით ველად მეფეს, რომელიც, როცა ვაძვევებულ იქმნა 1848 წელს, ამბობდა: „საბრალო ჩემი ქვეყნებრივნი, დაიღუპიან ისინი უჩემოთ“. ჩვენ საცინლათ ვიდგებთ იმ ინგლისელ ნოქასს, რომელსაც სწამს, რომ ინგლისელები გადმოხვეწილი ტომია ისრაელისა რომელიც თვით ღვთისაგან არის დაევალებული, რომ მისცეს კარგი მთავრობა „ყველა სხვა, მდებარე რასებს“. მაგრამ განა ამავე აზრის არ არის თავის დიად დანიშნულობაზე დიდი უმეტესობა ცოტად თუ ბევრად ნასწავლ ადამიანებისა ყველა ეროვნებათა შორის?

ადამიანის საზოგადოებათა და დანესებულებათა განვითარების მეცნიერულ შესწავლას კი მიეყვებათ ჩვენ სრულიად სხვა დანკვანდის. ის გვიჩვენებს, რომ ჩვეულებრივ, რომლებიც დამყარდნ ურთიერთ დახმარებისა და მფარველობისათვის და მშვიდობიანობის დაცვისათვის,—ჩვეულებრივ, რომელითაც შეიძლე-

მესამე პუნქტი. ყანების შესახებ ვაგებთ პასუხს სამედიკატო სამართლის წინაშე და დავიბეჭდებთ, რამდენათ კანონიერად ვიქცევით მე, როგორც სოციალ-დემოკრატი და არა მხოლოდ სახელის ვატარებ სოციალ-დემოკრატიულს. ყოველივე საქმე მამა ჩემის მამულის შესახებ და აგრეთვე სხვაც, მაშასადამე 1905 წლადან პირველ სექტემბრიდან, ამიტომაც ვანების შესახებ გამოცხადებულა მქონდა, რამედ ვანს გაეცემდი დასაშუალებად და დავად რამედ მე თვითონ ვაპირებდი დასაშუალებას, ვისაც ვერა ჩანდა ეს კარგად გვადასწავლა. საზოგადოთ არ სუფევს სოფელ გოლგენში სისტემა იჯარით ყანების გაცემისა და მეც არც ერთი ყანა არ მაქვს გაცემულ იჯარით, ვინაიდან არ ჩვევია ჩვენს მამა-პაპს ეს სისტემა და ნუ ვიქნები თქვენთან უეცრავით, თუ გავცემ ყანას იჯარით. ყანების დართვით გაცემის დროს დიდათ ვცდილობ ამ გაუშვად დრო დათვისის, რადგანაც ნაადრევი უეცრებისა საზოგადოთ. მარბის წინააღმდეგე ზრინააფურად არ ვარ კაბატაისტურ წეს-წყობალების დრას, მხოლოდ, რასაკვირველია, ვიქცევ ყურადღებას პირობის შინაარსს, რამდენათ ის კანონიერია, ზნეობრივია რასაკვირველია.

ვატყუები ჩვენი საქმე არ არის, ეს მხოლოდ თქვენი სიტყვების რაბა-რუბია. ბევრი რომ აღარ ვილაპარაკოთ მოკასენებთ ორიოდ სიტყვას, როგორც სოციალ-დემოკრატიის პარტიის მუშას, რადგანაც იმდენ მაქვს ამ პარტიის მუშათ დარჩენით თქვენი მოქმედებით და საზოგადოთ რწმენით, როდესაც რომ-

მელიმე სოფელში მემამულეს (სულ ერთია გლეხი იქნება; აზნაურა თუ თავადი) გლეხებს შორის რასაკვირველია მუშები, რომლებიც მუშაობენ მემამულის მიწაზედ) ჩამოვარდება უთანხმოება, მაშინ ესენი შეადგენენ თავის აზრს ცალ-ცალკე და წარუდგენენ ერთმანეთს. თუ გლეხებ მუშების მოთხოვნაზედა ზნეობრივთ კანონიერია იქნება და შესაძლოა გარეგან საზოგადოების მიხედვით, მაშინ ვთქვათ შეგნებულა მემამულე (მით უფრო სტუდენტი და ასევე სოციალ-დემოკრატი, რომელმაც კარგად იცის, რომ ვთქვათ ზნეობრივ რაბაში ისტორიულ კანონების მიხედვით) დასაშუალებების მით ითხოვნიდა. *) თუ მემამულე დაქირავებულ მუშათ ამაშუაებს თავის მიწას, მაშინ მუშა გლეხები ცდილობენ ფასის მომატებას, ნიშნავენ დღიურ ქარას კაცზედ და ქალზედ სხვა და სხვა ზრთფისისას. როდესაც მემამულე არ აძლევს იმ ფასს, რომელიც მუშა გლეხებმა გადაიანეს, მაშინ ისინი მიმართავენ გაფიცვას, მოკოტს და სხვა საშუალებას იმით მიმართ ვის მართლებდაც ისინი მუშაობდნენ. მაშინ ყოველივე შეგნებული მემამულე, როგორც მე, *) არ მიმართავს მთავრობას და არ მოსთხოვს მას ზარბაზნებს, რომ ძალით იძულებული გახადოს გლეხი-მუშები იმუშაონ მემამულის მიწაზე. გარდა ამისა, ბატონო გოლგენო მუშაც, სად იყავით იმ დროს, როდესაც ვაზა-

*) აქი ამბობთ, რომ მდგომარეობა განსაზღვრავს აზრთვანობას!

**) ??? ამახ გარეთ მდგომარეობა გავიწყდებათ. თქვენი აზრით (?) აზრი და შეგნება არაფერს ნიშნავს იმოდენს.

ქმედებითი ძალი უცნობი მასისისა, რომელიც ჰქმნიდა ცხოვრების ახალ ფორმებს და ახალ ფორმებს ურთიერთ დახმარებისა და მშვიდობიანობის დაცვისათვის, ისინი დავგვარად, თუ რა ნაირად იჩენდა თავს ახალი პირობები. მეორე მხრით, თანამედროვე მეცნიერებამ ცხადად დამტკიცა, რომ კანონს,—სულ ერთია, ნაუწყებია ის, როგორც ხმა ღვთებისა, თუ ნაყოფია კანონმდებლის მრძელ-ლი გოგრის,—ადასოდეს არ გაუქმებია კაი რამე გარდა იმისა, რომ უკვე არსებულ სასარგებლო ჩვეულებებს აყალიბებდა უცვლელ ერთნაირ ფორმად. მაგრამ, როცა ამას სჩადიოდა, იქავე უმატებდა სასარგებლო და ყველასაგან მიჩნეულ ჩვეულებებს რამოდენიმე ახალ წესებს—მდიდრებისა, შფოთის მოყვარულისა და შეიარაღებულ ადამიანების ინტერესების დასაცვლათ: „არა ცილი სწამო მოყვასისა შენსა“ და ამ შესანიშნავ დარიგებას იქავე უმატებდა: „არა გული გითქმიდეს ცოლისათვის მოყვასისა შენისა, არცა მონისა მისისა, არცა კარაულისა (ვირი) მისისა“—ო და

ბინეს კაცობრიობას გამარჯვება მათ დარჩენოდათ ძლიერ მძიმე ბუებრივ პირობებში არსებობისათვის გაჩაღებულ ბრძოლაში,—ეს ჩვეულებანი შემუშავდნენ სწორეთ აი ამ უსახელო „ბრბოს“ მიერ. ის ჩვენ გვაწმუნებს, რომ ესრეთ-წოდებულ კაცობრიობის მელმძღვანელებს არ შეუტანიათ ისტორიაში არაფერი ისეთი რამ, რაც არა ყოფილიყოს წინეთ შემუშავებული ჩვეულებრივი უფლებით; და რომ ისინი ყოველთვის მიისწრაფებოდნენ ერთი-საქენ,—რომ დაეგრიათ ეს ჩვეულებრივი დაწესებულებანი, ან და დემოკრატიზმნიან ისინი თავის სასარგებლოთ.

უკვე ძველის ძველ დროში, რომელსაც გადაკვრია მყინარე პერიოდის (ლენინოვский период) ბნელი ზეწარი, ადამიანები ცხოვრობდნენ საზოგადოებებთა და ამ საზოგადოებებში შემუშავდა ტომებრივ წყობილების ჩვეულებათა და მეტად პატივსაცემ დაწესებულებათა მთელი წყება, რომლებიც შესაძლებელს ხდიდნენ საზოგადოებრივ ცხოვრებას. განვითარების ყველა შემდეგ საფეხებზე ჩნდება სწორეთ ეს შემო-

ფხულებზე სახელმწიფო მიწებს არი-
გებდნენ გოლოვანში. მე დაგვიტყუ-
ებოდა, რომ ბევრმა იმისთანებმა
მიიღეს სახანო მიწები, რომლებიც
საუ თვისი ბევრი** კონდა და
თუ თქვენ მიწა არ გქონდათ და
იძულებული იყავით მაინც და მაინც
ჩემს მიწაზე გემუშავნათ მიწის
უქონლობის გამო, აიღებდით თქვენც
თქვენი ამხანაგებისათვის სახელმწიფო
მიწებს და ისე შეგენიერად დაიმუშა-
ვებდით, როგორც სხვები მოიქცენ,
მაგრამ აქ რაღაც მიდრეკილობას
გხვდავ თქვენში. შუაში ბევრი
გაქვთ სახელმწიფო ტყეში, საი-
ლგანაც ყოველ პარასკევით სამოც
ურსამდის გაცოცხლებ თქვენს ამხანა-
გებს, რომლებიც ზგასაც ნახულო-
ბენ და მაქვთ ქუთაისში გასაყი-
დლათ, თუმცა მე სოციალ დემო-
კრატი მივსცემ ნებას გლებ მუშას
ისარგებლოს სახელმწიფო ტყით,
რომელთადაც მას საჭიროება აქვს
ოჯახში (დასაწყვავთ, ღობეთ,
ხარდნათ და სხვა) და არა მოსწრე-
ბით ისარგებლოს და ქუთაისში ყი-
დის ორი სამი ურგები, როდესაც
მისი ამხანაგები ვერ ბედავენ სახელ-
მწიფო ტყის მოჭრას და ამით სარ-
გებლობენ ზოგიერთებმა. აი საშუა-
ლებმა, რომლითაც თქვენ შეგი-
ძლიათ ჩემი შეშით არ ისარგე-
ბლოთ. თუ რამე საქმე გაქვთ ჩემთან,
თქვენ შეგიძლიათ მომმართოთ მე
და მე დიდის პატივისცემით
პასუხს გავცემთ თქვენ და თქვენს
ამხანაგებს. იმედია ჩვენ ერთმა-

**) აქი ამბობთ რომ სოც.დემოკრა-
ტია შეფობს გოლოვანშია. ძლიერ გზა-
ხად უმჯობა, თუ ამგვარი უსამართლოა
სუფეს მისი გამგებობის დროს. რედ. შენ.

ამით სამუდამოთ აკანონებდა მო-
ნობას, დედა-კაცს კი ათანასწორებდა
მონასთან და სატვირთავ პირუტყვ-
თან. „გვიყარდეს მოყვასი შენია“,
ამბობდა შემდეგ ქრისტიანობა, მა-
გრამ იქვე უმატებდა ბავითა პავ-
ლე მოციქულისათა: „მონანი ჰმორ-
ჩილთებდეს უფლისა თვისისა“ და
„არა არს მთავრობა, თუ არა
ღვთისათაო“; ამით აკანონებდა
საზოგადოების ბატონებთან და მო-
ნებთან გაყოფას და გუნდურულ
უქმებდა რომში გამეფებულ საზიზ-
ლარ გვიგინდარების ძალა-უფლებას.
ამასვე გხვდით ჩვენ ესრეთ-წო-
დებულ „ბარბაროსების“ კანონებში,
ესე იგი რომის უღლისაგან განთა-
ვისუფლებულ გოლოვანს, ლონგო-
ზარდების, ალღებანების სატყების კა-
ნონები (იაროსლავის „Рыс. Прав.“
ეკუთვნის კანონების იმავე წრეს*).
ისინი აკანონებდნენ, თქმა არ უნდა,
შეგენიერ ჩვეულებას, რომელიც

*) აქვე შეგახილია მოვიხსენიეთ მეფე
გვსტანის კანონები, რომელთაც ისეთივე
გენერალური აქვთ, როგორც ყველა სხვა
კანონებსა.

ნეთში მოვრიგდებით. ჭიკიცა-
ლურად და არ მაგმართავთ არაფერად
ფარულ საქმეს. ჩემი პასუხი თქვენ-
დამი იმნარი ტენდენციით არის გა-
დენილი, როგორც თქვენი, თუმ-
ცა ტყუილებს აღვლით არა აქვს.
პასუხის გაცემა მეც კარგად ვიცი
მხოლოდ ოფიციალურად და არა
დამალულათ. ვთხოვლობ თქვენგან
პასუხს. ნამდვილი პასუხის გაცემა
შემდეგში იქნება.

დაპიუხვი

(რუსეთის დემუშათა სააგენტო).

ვარშავა. ევლენი ქრჩაზედ
პოლიციელნი ცილობდნენ დაეპა-
ტიმრებოთ ორი შენიშნული პარი,
რომელთაც გაპარვა მოასწრეს.
პოლიციელებმა ასტეხეს სროლა.
შემთხვევით მოჰკლეს მოხუცებული.

— მარშალკოვსკი ქრჩაზედ, ჯა-
რის კაცები სჩრეცდნენ გამეფელ-
გამომგელს. ბევრი დააპატიმრეს.

კიევი. ლაგერის მორჩილებს, რომ
მელნიც დაბრუნდნენ შორეულ-
აღმოსავლეთიდან დაურიგეს რე-
ვოლუცერები, მონასტრის დასაცე-
ვად.

ვენა. კონსტანტინოპოლიდან იუ-
წყებთან, რომ სულთანს სამი კვი-
რათა რაც ავად იმყოფებოდა.

— დიპლომატიურ წრეებში და-
დის ხმები, რადგანაც კრიტის მარ-
თველი მეფის ძე გიორგი ანებებს
თავს სამსახურს, დიდ-სახელმწიფო-
ებმა კრიტის მფარველებმა გადასწყვი-
ტეს, რომ ნება დართოს კრიტელებს,
აირჩიონ გენერალ-გუბერნატორი,

მაშინ მყარდებოდა: ენების მომტანი
და კაცის მკვლელი საფასურს იხ-
დიდა, იმის მაგივრათ, რომ მისთვის
სამაგიერო გადაეხდათ, სიკვდილი
სიკვდილითვე ეზღოთ, ანუ რო-
გორც ამბობენ ძველათ, „სი-
ხლი აელიო“ (თვალთ ვეალისა წილ,
კბილი კბილისა წილ, წყლული
წყლულისა წილ, სიკვდილი სიკვდი-
ლისა წილ). მაგრამ ისინი იქვე
აკანონებენ და სამუდამოთ ამტკი-
ცებენ თავისუფალ ადამიანების კლა-
სებათ დაყოფას, რომელიც ის ის
იყო ისახებოდა. ასეთი საფუხური
(„სისხლის ფული“), ამბობენ ისინი,
მონისათვის, ასეთი — თავისუფალი
კაცისათვის, ასეთი რაზმელისათვის,
და ასეთი კი (რაიცა ეთანასწო-
რებოდა საუკუნო მონობას) თავა-
დისათვის. პირვანდელი აზრი კი,
რისკიერელოა, ის იყო რომ თავი-
დის ოჯახს, რომელიც ბერად უფრო
მეტს ზარალიობდა, როცა ჰქარავდა
უფროს, ვიდრე ჩვეულებრივი თავი-
სუფალი ადამიანის ოჯახი, უნდა
მიეღო მეტი დაჯილდოება. მაგრამ
კანონი, რომელიც გამოჰხატავარე-
გნულათ ჩვეულებას, აკანონებდა

კრიტთა პალატამ ან არა მოხდეს
არჩევნები პლუბისკიტით.

მოსკოვი. სალამოს მეცხრე საპო-
ჩტო განყოფილებას—ტყერის ქუ-
ჩაზედ, დაეცნენ ორი ბოროტ-მოქ-
მედნი, შემკეს უფროსის ცოლი,
გაიტაცეს ფული და პაკეთები და
მიიმაღნენ.

ბერლინი. პროფესორი ბერგმანი,
ოსმალეთის სულთანის მიერ გამო-
წვეული ოპერაციის გასაყვებ-
ლად.

ბეგრე. აგარული მოძრაობა
გაძლიერდა ტყერის და ნოვოტორე-
სკის მახრებში.

დვინსკი. უცნობნი პირნი დლით
შეცვიდნენ გლუკინის სტამბაში
და დაბეჭდეს პარტიის მანიფესტი.

ოდესსა. რიაზანიდან მოსულ
თამარ პრინსს, „პეტერბურგსკიაი
გოსტინიკი“-დან გამოსვლის დროს,
დაუვარდა რედკლედი ყუმბართი.
ფითილა გასქდა, პრინცი შევარდა
სასტუმროში და თავი მოიკლა. გო-
მოძიება სწარმოებს. პოლიცია დაე-
ძებს პრინცთან მოსულ ახალგაზ-
და კაცს. ჯარებმა მთავარ-სარდლის
კაულბარსის ქალმა იცნა გარდაცვა-
ლებული, იგი სწავლობდა მასთან
ერთად. ის ქალი გენერალ-ლეი-
ტანტ, მოძრაობის უფროსისა ვარ-
შავაში თამარ პრინსს. მის ქალ-
ღებდნენ სჩანს რომ იგი ეკუთ-
ნოდა სოციალ-რევოლუციონერ-
ების პარტიის მფრინავ რაზმს და
მოსულყოფი ოდესსაში გენერალ
კაულბარსის მოსაკლავად მასთან
მოსული გოლებკინი. მიამალა.

რასტოვი-დონზედ. 28 ივლისს
ლამე გლიზოვსკის სტანციაში, შეი-
რადებულ ბოროტ-მოქმედნი დაე-

ადამიანების გაყოფას უკუნიითი უკუ-
ნისადმე, და აკანონებდა მას ისე,
რომ დღესაც, ათასი წლის შემდეგ
ვერ მოგვიშორებია თავიდან იგი.

და ასე მოდიოდა ის ყველა
საუკუნოების საკანონმდებლო გზით;
ამასთანავე წინა ეპოქის ძალმომრე-
ობა გადმოდიოდა კანონის ძალით
ახალ საზოგადოებაში, რომელიც
შენდებოდა ძველის ნანგრევებზე;
საარსისა სამეფოს ძალმომრეობა
გაღმოცა საბერძნეთს, მაკედო-
ნელთა სამეფოს ძალმომრეობა —
რომს; რომის იმპერიის ძალმომრე-
ობა და სისასტიკე კი ეძღვნა საშუა-
ლო საუკუნოებში აღმოცენებულ
სახელმწიფოებს.

ყოველგვარი საზოგადოებრივი გა-
რანტია, მთელი შინაური ცხოვრება
ტომის, თემის და ხალხური მართ-
ვა-გამგეობისა (რესპუბლიკა—ქალა-
ქები) საშუალო საუკუნოების პირ-
ველ ხანებში; სახალხო-მორისო და
შემდეგი საქალაქთა-მორისო ურთი-
ერთობათა ყველა ფორმები, რომელ-
თავანაც მერმე შემუშავდა საერთა-
მორისო უფლებები; საურთიერთო
დანაშრების და მშვიდობიანობის და-

ცნენ ფესენკოს ბინას, მოჰკლეს იგი
გაიტაცეს 25 000 მანეთი, დოკუ-
მენტები, ბილეთები და მიიმაღნენ.

კიევი. მებულკების გაფიცვის
მეთაურნი, გადაასახლეს ქალაქ კიე-
ვიდან და მის მახრიდგან.

ორიოლი. სელეცის მახრადში,
ხრუშჩენკოს მამულში, გლეხებმა ავი-
ტატორის ზედგავლენით დასწვეს
ძნა. დაიწვა ოთხი ათასზედ მეტი
კონა.

ლოდი. ლაძი. პეტროკოვის ქუ-
ჩაზედ. უცნობმა პირებმა მოჰკლეს
პოლიციელი.

იაროსლავი. გატარცეს ეკლესია
სოფელ პრავდინოში.

თიერანი. შაჰმა უწყალობა კონ-
სტიტუცია. ხალხი აღტაცებულია.

რედაქტორ გამომცემელი
მიხეილ დიხაშიძე.

განცხადებანი.

რედაქცია სთხოვს ყოველგან
ამხანაგებს თანა-მოაზრეთ და იმათ,
ვინც თანაუგრძნობს გაზეთის მიმარ-
თულებას, გაუშვიონ ენერგიული და
ხმარება: ეკონომიური და იდეური
კოლაბერაცია გაზეთის გამოცემის სა-
ქმეს; საღამოების გამართვით, სპეკ-
ტაკლის დადგმით, ხელოს მაწერის
გამართვით, და რეფერატებით.
ვთხოვთ პრთვინციებში გაფანტ-
ულ ამხანაგებს ხელი შეუწყონ გაზე-
თის გავრცელებას, მოგვარდონ
წერილები და კორესპოდენციები.

ცვის ყველა ფორმები, აგრეთვე სა-
მსახულოც, შემუშავდა უსახელო
ხალხური შემოქმედებით; მაშინ რო-
დესაც ყოველნაირი კანონი, რაიც
კი დაწერილა როდისმე დღევანდ-
ლამდის, სდებოდა იმავე ორი ელე-
მენტისაგან: ერთი ამგვრება და
სქედლა ცხოვრების ფორმებს, რომ-
ლებიც ყველასაგან ტრობლი იქ-
ნებოდა როგორც სასარგებლო; მე-
ორეს მიზანი კი იყო დაეყარებია
ბატონის, მხედრის, თავადის და
მღვდლის ძალა-უფლება, გაემარგე-
ბინა და ეკურთხებინა მათი ბატო-
ნობა.

ამ დასკვნამდის მივეყვართ ჩვენ
ადამიანის საზოგადოებათა განვითა-
რების მეცნიერულ შესწავლას, რა-
ზედაც მუშაობდა უკანასკნელი ოცი
თუ ოცდაათი წლის განმავლობაში
მრავალი კეთილ-სინდისიერი მეცნი-
ერი. მართალია, ისინი ვერ ბედა-
დნენ გამოეთქვათ ისეთი გრეტკული
აზრები, როგორიცაა ზევით მოყვა-
ნილები, გარკვეულ ფორმაში, მაგ-
რამ ამ დასკვნამდის მიღის ყოვე-
ლი დაკვირვებული მკითხველი, რომ-
ც ეცნობა მათ თხზულებებს.

ა.ნ.—შინ.
(გაგრძელება იქნება).